

Література

1. **Зінкевич Д.К.** Сутність креативного менеджменту і результативність креативних рішень у сфері інвестиційної діяльності машинобудівних підприємств / С.В. Князь, Ю.О. Андрианов, Д.К. Зінкевич // Збірник наукових праць Львівського національного університету ім. Івана Франка. – Сер.: Формування ринкової економіки в Україні. – Львів. – 2009. – Вип. 19. – С. 290-299.
2. **Князь С.В.** Проблеми оцінювання і формування інвестиційного потенціалу машинобудівних підприємств : монографія / О.Є. Кузьмін, С.В. Князь, Ю.В. Андрианов. – Львів : Вид. дім "Укрпол", 2008. – 326 с.
3. **Князь С.В.** Трансферний потенціал інноваційного розвитку машинобудівних підприємств : монографія / С.В. Князь. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка", 2010. – 332 с.
4. **Кузьмін О.Є.** Інноваційні програми машинобудівних підприємств: креативні рішення і моделі їх трансферного забезпечення : монографія / О.Є. Кузьмін, С.В. Князь, Л.Й. Гнилянська, Д.К. Зінкевич. – Львів : Вид-во "СПОЛОМ", 2010. – 345 с.
5. **Кулик Ю.Р.** Креативні рішення щодо обрання пріоритетних напрямків розвитку бізнес-систем / С.В. Князь, Ю.Р. Кулик, Д.К. Зінкевич // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – Сер.: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Львів. – 2009. – Вип. 640. – С. 298-304.
6. **Малиновський Ю.В.** Стратегія інноваційної діяльності машинобудівних підприємств: особливості формування, реалізації та оцінювання : монографія / О.Є. Кузьмін, С.В. Князь, Н.О. Шпак, Ю.В. Малиновський. – Львів : Вид. дім "Укрпол", 2009. – 198 с.
7. **Мельник Л.І.** Активізування інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств : монографія / О.Є. Кузьмін, С.В. Князь, О.Й. Вівчар, Л.І. Мельник / за наук. ред. проф., д-ра екон. наук О.Є. Кузьміна. – Стрий : Вид. дім "Укрпол", 2005. – 250 с.
8. **Тувакова Н.В.** Інвестиційна та інноваційна діяльність : монографія / О.Є. Кузьмін, С.В. Князь, Н.В. Тувакова, А.Я. Кузнєцова / за наук. ред. проф., д-ра екон. наук О.Є. Кузьміна. – Львів : Вид-во ЛБІ НБУ, 2003. – 233 с.
9. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.agroua.net/economics/documents/category-138/doc-276/>.

***Кузьмін О.Є., Офік М.П., Чушак-Голобородько А.М., Коломиец О.Л.* Место кооперирования в системе креативно-инновационного развития предприятия**

Уточнены объекты креативно-инновационного развития, способы кооперирования, последовательность этапов идентифицирования заданий креативно-инновационного развития, которые целесообразно реализовывать на принципах формирования кооперативных отношений, а также конкретизированы параметры, которые характеризуют нынешний уровень креативно-инновационного развития предприятия.

***Kuz'min O.Ye., Ofik M.P., Chushak-Goloborod'ko A.M., Kolomiec' O.L.* Place of cooperation in system of creative and innovative development of enterprise**

The objects of creative and innovative development, methods of co-operation, sequence of the stages of authentication of tasks of creative and innovative development, which it is expedient to realize on principles of forming of co-operative relations, are specified in the article, and also parameters which characterize the present level of innovative for creative development of enterprise are specified.

УДК 338.12.017; 339.13+635.8

Доц. М.Ю. Барна, канд. екон. наук;

доц. Л.І. Решетило, канд. техн. наук – Львівська КА

КОН'ЮНКТУРА РИНКУ ГРИБНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Проаналізовано дані, які характеризують виробництво і споживання грибною продукції, визначено найвагоміших її виробників та перспективні напрями розвитку грибною індустрії

Ключові слова: гриби, виробництво, споживання, попит, ринок, імпорт, експорт, перспектива.

На території України зростає досить значна кількість їстівних грибів як у дикорослих, так і культивованих. У дикорослому стані у Європі зростає до 500 видів їстівних грибів (у світі відомо близько 5000), проте споживають лише 80-100 видів і ще менше надходить їх у продаж. У Санітарних правилах зі заготівлі, перероблення і реалізації грибів визначено 31 вид їстівних грибів, які дозволено заготовляти в Україні. Найбільшу питому вагу у заготівлях становлять білі гриби, маслюки, підосичники, підберезники, грузди, рижики, опеньки, лисички.

Високий попит на дикорослі гриби у країнах Європейського Союзу стимулює грибний бізнес у багатих лісами регіонах України. Збір і заготівля дикорослих грибів в Україні здійснюють лісгосподарства і лісництва, заготівельні організації Укоопспілки, інші структури. За оцінками операторів ринку, сьогодні в Україні близько 100 великих компаній і від 200 до 1000 дрібних господарств займаються грибівництвом. Великих компаній, які можуть вирощувати 60-100 т свіжих грибів за місяць, – близько 10, середніх, які вирощують 20-60 т свіжих грибів, – не більше 60 [1]. Дрібні господарства вирощують близько 20 т свіжих грибів за місяць. Варто зазначити, що за період з 2005 року по 2007 рік кількість великих і середніх компаній-виробників культивованих грибів в Україні збільшилася із 70 до 100 [2].

До найбільших підприємств в Україні, які вирощують свіжі гриби, належать: Київський агрокомбінат "Пуща Водиця" (на його частку припадає до 20 % загального обсягу штучно вирощених грибів); ЗАТ "Укршампіньон" (м. Канів) – орієнтований на вирощування грибів і консервацію; ЗАТ "Трикар-АПС" і ПП "Гуржій" (м. Харків); ВАТ "Гелена-М" (Одеська обл., с. Іллічівка); ВАТ "Квіти-Сервіс"; ВАТ "Грибник" (м. Київ); ВАТ "Валентина" (Київська обл., м. Васильків); Агрофірма "Овочівник" (м. Мелітополь); ЗАТ "Комгрі" (м. Бровари) [3]. В Україні виробництво культивованих свіжих грибів розвивається досить інтенсивно. Так, з 2000 р. по 2009 р. воно зросло із 1,5 тис. т до 40 тис. т за рік, тобто на 38,5 тис. т, або у 26,6 раза (рис.).

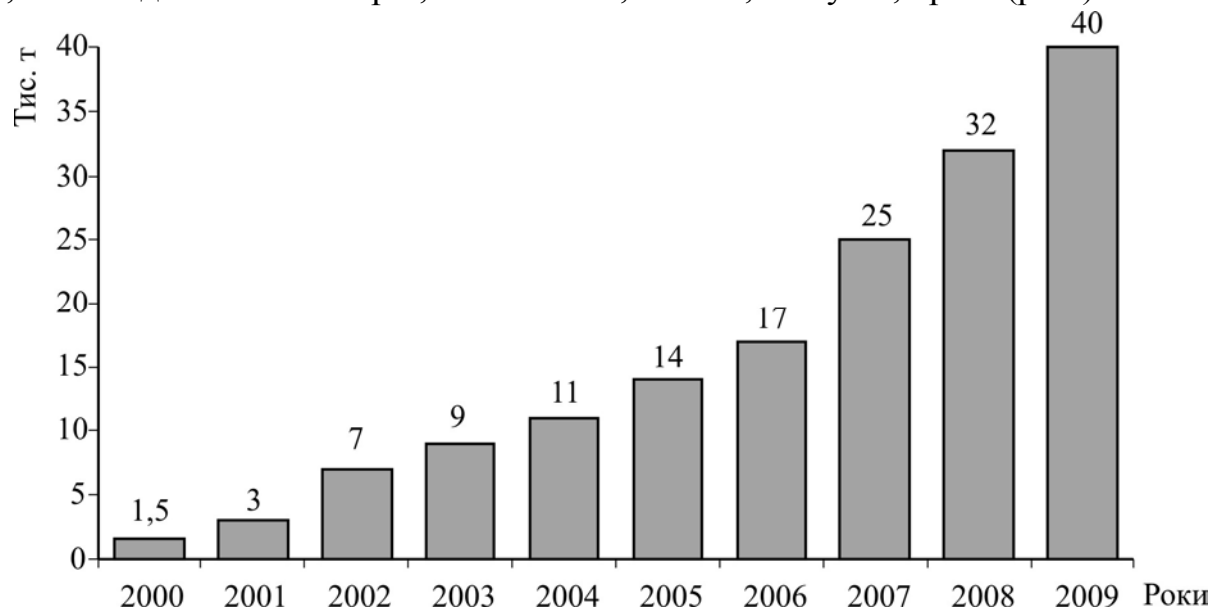

Рис. Виробництво грибів в Україні у 2000-2009 рр. [2]

Сьогодні експерти український грибний ринок вважають таким, що динамічно розвивається. Стимулюють зазначену тенденцію такі фактори, як зростання споживчого попиту, підвищення культури споживання грибної продукції, відносно низька ціна [1].

Характерною ознакою розвитку галузі грибівництва є впровадження автоматизації у виробничі процеси, що дає змогу успішно вирішувати основні завдання сучасного виробництва: економію енергоресурсів, зниження трудовитрат і підвищення якості грибів. З метою нарощування виробництва грибів в Україні великі грибні господарства планують збільшити виробничі потужності. Так, ВАТ "Гелена-М" розширило своє шампінйонне господарство більше, ніж у два рази, купило нове обладнання, ВАТ "Квіти-Сервіс" збільшило свої потужності у три рази і планує виробляти до 60 т грибів за місяць [2]. Зростання виробництва культивованих грибів в Україні за останні роки пояснюється низкою чинників, зокрема:

- високою продуктивністю: з одного гектара можна зібрати за рік до 800 т грибів, а це 2,4 т повноцінного білка;
- використанням для культивованих грибів субстратів із доступних матеріалів, запаси яких в Україні перевищують 15 млн т;
- можливістю використання для культивування різних приміщень, що не експлуатуються (складів, овочесховищ, ферм, підвалів, відпрацьованих вугільних виробок тощо);
- екологічно чистою і безвідходною технологією вирощування грибів;
- можливістю цілорічного плодоношення і збирання врожаю, що дає змогу ліквідувати сезонність у постачанні населення і переробних підприємств.

Досить вагомим аргументом є те, що виробництво грибів в Україні може скоротити споживання м'ясної і рибної продукції в раціоні українців на 40-50 % [4]. У багатьох країнах протягом останніх 30-40 років спостерігається інтенсивний розвиток промислового грибівництва. Так, якщо в 90-х роках ХХ ст. таких країн було 60, то на початок нинішнього їх вже – 80. Обсяги щорічного світового виробництва грибів досягли 8 млн т, з них 1 млн т – в Китаї і США.

У Росії вирощуванням грибів займається близько 30 компаній і частка їх на ринку грибівництва країни становить 30 %. У Росії у теплицях вирощують близько 11900 т грибів за рік, з них шампінйонів – 8178 т, при цьому що споживається 42 тис. т культивованих шампінйонів. Обсяг імпорту грибів на ринку Росії, за даними 2009 р., становив 80 %. Основними імпортерами грибів у Росію є Польща (241147 т), Нідерланди (1718 т), Бельгія, Китай.

Середньостатистичний житель України споживає протягом року приблизно один кілограм культивованих грибів, тоді як у більшості європейських країн споживається 2,5-3,0 кг на одну людину [2, 4]. У Франції цей показник сягає 8,1 кг, у Німеччині 3,1 кг. Однак, для задоволення попиту споживачів, Німеччина завозить шампінйонів ще з Нідерландів, а лисички – з Польщі та Литви. Досить високий показник споживання грибів у Китаї – 5,0 кг на душу населення за рік.

На світовому ринку встановилося співвідношення у споживанні свіжих і перероблених грибів як 20:80. В Україні лише 20 % вирощених грибів

надходить на переробку. За даними Держкомстату України, за період з 2004 р. по 2009 р. виробництво консервованих грибів в Україні збільшилося з 1,8 тис. т до 3,9 тис. т, тобто на 2,1 тис. т або в 2,16 раза (табл.).

Табл. Виробництво грибів консервованих в Україні у 2004-2009 рр., тис. т [6]

Назва	Роки					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Гриби консервовані з додаванням оцту або оцтової кислоти	1,8	3,9	5,0	3,9	3,3	3,3

Зазначимо, що в Україні у 2006 р. було вироблено 5,0 тис. т грибних консервів, у 2007 р. їх виробництво зменшилося на 1,1 тис. т – до 3,9 тис. т. У 2008-2009 р. виробництво консервованих грибів зменшилося до 3,3 тис. т, тобто на 0,6 тис. т або в 1,18 раза порівняно із попереднім роком [6]. Лідером у виробництві грибної консервації в Україні вважають компанію "Верес" і компанію "Дисконт" (ТМ "Шарм"). Інші українські компанії, які можна назвати великими, контролюють від 5 до 8 % вітчизняного ринку. Це, зокрема, волинська компанія "Фрозенд", дніпропетровська "Оріль". Експортерами у грибному сегменті консервів українського ринку є Білорусія, Німеччина (ТМ Mikado), Китай (ТМ Lutik).

Річна потреба України у грибній продукції оцінюється у 200-250 тис. т. Вітчизняний ринок свіжих грибів сьогодні не задовольняє зростаючий попит на них населення та переробних підприємств, які вимушені використовувати китайські та польські гриби. За даними операторів, грибний ринок України насичений лише на 70 % [1].

За даними Асоціації грибовиробників України, після вступу України в СОТ вітчизняний ринок заповнила грибна продукція з-за кордону [7]. В Україні імпортна продукція свіжих грибів займає близько 20 %. За даними Держкомстату, імпорт свіжих грибів становив у 2006 р. 3,5 тис. т, у 2007 р. він зменшився до 2,27 тис. т. Спеціалісти вважають, що на скорочення імпорту свіжих грибів впливає дорожчання транспортних витрат, відчутне зниження якості самих грибів за час перевезення [8].

Крім цього, істотним фактором скорочення імпорту свіжих грибів упродовж останніх двох років і стимулювання зростання вітчизняного виробництва, на наш погляд, є зменшення обсягів постачання на український ринок контрабандної польської продукції, яка становила майже половину загального обсягу вітчизняного виробництва.

На перспективу грибне господарство України має відігравати значну роль у забезпеченні населення продовольством, а переробні підприємства – сировиною, стати експертно-орієнтованою базою. В Україні буде сформовано сучасну грибну галузь з виробництва широкого асортименту грибних харчових продуктів та продуктів з грибним компонентом [9]. Хоча сьогодні грибна галузь в Україні здійснює перехід на якісно новий рівень, вважаємо, що остаточне її становлення можна очікувати лише через 10-15 років.

Література

1. Попова О. За грибущие / О. Попова // Бизнес. – 2010. – № 9. – С. 68-69.

2. Попова О. Грибноежки / О. Попова // Бизнес. – 2007. – № 48. – С. 152-154.
3. Кузнєцова Ж. Грибной сезон круглый год / Ж. Кузнєцова // Брутто. – 2004. – С. 16-18.
4. Дубиніна А. Розвиток грибовництва в Україні / А. Дубиніна, О. Тимофеев // Харчова і переробна промисловість. – 2009. – № 6-7. – С. 8-9.
5. Eberhard P. Pilzmarkt in Russland in 2005 steigender Konsum und wachsende Eigenproduktion // Champignon. – 2006. – № 450. – С. 21-22.
6. Производство некоторых видов плодовоовощных консервов / Бизнес. – 2008. – № 41. – С. 131.
7. Отечественный рынок заполнит дешевая грибная продукция // Продукты питания. – 2006. – № 2. – С. 9.
8. Горовий Я. Грибні складові / Я. Горовий // Агроперспектива. – 2007. – № 12. – С. 38-39.

Барна М.Ю., Решетило Л.И. Конъюнктура рынка грибной продукции

Проанализированы данные, которые характеризуют производство и потребление грибной продукции, определены самых весомых ее производителей и перспективные направления развития грибной индустрии

Ключевые слова: грибы, производство, потребление, спрос, рынок, импорт, экспорт, перспектива.

Barna M. Yu., Reschetylo L. I. Mushroom products' market

Analyzed data that characterize the production and consumption of mushroom products, defined its biggest producers and future directions of the mushroom industry.

Keywords: mushrooms, production, consumption, demand, market, import, export, outlook.

УДК 338.23:336.74

Здобувач І.С. Вінідіктова; здобувач Т.А. Піхняк;
доц. Б.І. Кабаці, канд. екон. наук – Львівська КА

ФІНАНСОВО-ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ДИНАМІКУ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Визначено суть, функції та методи фінансово-податкового регулювання економіки. З'ясовано сутність механізму фінансово-податкового регулювання і його вплив на динаміку та темпи економічного зростання.

Ключові слова: економічне зростання, фінансово-податкове регулювання економіки, функції та методи фінансово-податкового регулювання, державний бюджет, державні видатки, податки.

Постановка проблеми. Вирішальним елементом стратегії розвитку національної економіки, загальним орієнтиром економічної політики є досягнення сталого економічного зростання, яке забезпечило б не лише компенсацію втрат національного багатства за роки глибокої трансформаційної кризи, але й створення сучасної конкурентоспроможної соціально орієнтованої ринкової економіки. Досягнення поставленої мети є неможливим без визначення механізму державного регулювання економічного зростання, як сукупності форм, які мають стимуляційний характер. Однією із найефективніших форм державного регулювання економічного зростання є фінансово-податкове регулювання. Організаційна його архітектура відображає побудову найбільш оптимальних співвідношень між елементами бюджетної системи, зокрема часток бюджетних видатків та доходів, дефіцитність або профіцитність бюджету, обсягу та структури державного боргу тощо.